

*A Magyar Ügyvédi Kamara Elnöksége 4/2022. (III.28.) számú Szakmai Álláspontja
az ügyfélérdek elsődlegességéről az ügyvédi tevékenységet gyakorlók egymásközi
feladatmegosztásakor*

I.

A „fővállalkozó” ügyvédi iroda és az „alvállalkozó” ügyvéd – azaz az ügyvédi tevékenységet gyakorlók – közötti, egymásközi megbízási szerződés nem tartalmazhat olyan rendelkezést, amely elvonja az ügyfél (azaz a „fővállalkozó” ügyvédi iroda megbízója) bármilyen, az Üttv.-ben biztosított jogát.

II.

Az ügyvédi tevékenységet gyakorlók egymásközi szerződési rendelkezéseitől, feladatmegosztásától (és attól a ténytől is, hogy az ügyféltől a megbízást melyikük vette fel) függetlenül, az eljáró ügyvédnek mindig az ügyfél (azaz a főmegbízott/„fővállalkozó” ügyvédi iroda megbízója) érdekeinek és utasításainak megfelelően kell a Ptk. és az Üttv. rendelkezései szerint eljárni, ami az „alvállalkozó” ügyvédnek a megbízási során keletkezett iratok kiadása tekintetében az Üttv. 52.§-ában foglaltak szerinti kötelezettségeire is vonatkozik.

III.

Az „alvállalkozó” ügyvéd által az ügyfél és a „fővállalkozó” közötti megbízási szerződésre nézve észlelt összeférhetlenségi helyzet esetén az „alvállalkozó” ügyvéd köteles a „fővállalkozó” ügyvéddel kötött szerződését felmondani.

IV.

Az „alvállalkozó” ügyvéd az ügyvédi titkot nem tárhatja fel a „fővállalkozó” ügyvéd rendelkezése, hanem kizárólag az ügyfél rendelkezése alapján.

Indokolás

Az egyik területi ügyvédi kamara Összeférhetlenségi Bizottságának elnöke a Magyar Ügyvédi Kamara Szakmai Bizottságának segítségét kérte és továbbította a hozzá forduló ügyvéd azon kérdéseit, miszerint

- kinek (a megbízási adó „fővállalkozó” ügyvédi irodának, vagy közvetlenül az ügyfélnek) az utasítása szerint kell eljárni, amennyiben az ügyvédi – részfeladatra vonatkozó – megbízási nem közvetlenül az ügyféltől, hanem az ügyféltől megbízási szerződéssel rendelkező „fővállalkozó” másik ügyvédi irodától származik, és közöttük (a fővállalkozó és megbízója között) erre nézve nincs egyetértés, sőt (a „fővállalkozó” ügyvédi iroda által elvállalt új megbízási folytán) összeférhetlenségi helyzet alakult ki, illetve
- a megbízó iroda és az ügyfél közötti, az iratkiadásra vonatkozó véleményeltérés esetén azokat az iratokat, melyeket az Üttv. 52. §-a értelmében az ügyfélnek kell kiadni kinek, a megbízónak, vagy közvetlenül az ügyfélnek kell kiadni.

A válasz szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy az ügyvédi tevékenységre vonatkozó követelményeket általában irányadónak kell tekinteni az ügyvédi tevékenység azon végzőjével szemben is, aki polgárfogó szerződéses kapcsolatban közvetlenül azért nem áll az ügyféllel, mert a megbízási nem közvetlenül tőle, hanem az ügyfél által eredetileg megbízott másik ügyvédtől, kvázi annak „alvállalkozójaként” (al megbízottjaként), de az ügyfél ügyeinek intézésére nézve kapta.

Az „alvállalkozó” ügyvéd és az ügyfél egymásközi viszonyára az egyébkénti ügyfél/ügyvéd kapcsolatra előírtak tehát attól függetlenül értelemszerűen irányadóak, hogy polgárfogó szempontból a megbízási szerződés nem az ügyfél és az alvállalkozó ügyvéd között jött létre (ez a követelmény nem irányadó a megbízási szerződés azon elemeire, amely a megbízási szerződés megszüntetésével, megszűnésével, a megbízási díj kérdéskörével függenek össze).

Az iratkiadást a megbízó a vele megbízási szerződéses kapcsolatban levő fővállalkozó ügyvédtől igényelheti, ezért általában nem tagadhatja meg az alvállalkozó ügyvéd az iratkiadást a fővállalkozó ügyvéd részére, hiszen a fővállalkozó ügyvéd csak ilyen módon tud eleget tenni a megbízója felé jogszabály alapján fennálló iratkiadási kötelezettségének. Az alvállalkozó ügyvéd által a fővállalkozó ügyvéd oldalán észlelt összeférhetlenségi helyzet esetén azonban ez már nem irányadó, ehelyett köteles a saját, fővállalkozóval szembeni megbízási szerződését felmondani, hiszen a fővállalkozó eljárásának az összeférhetlensége rá, mint alvállalkozóra is kihat, és ebben az esetben a fővállalkozó ügyvéddel szemben az ügyfél érdekeinek az elsődlegességére tekintettel az iratkiadást meg kell tagadja és az iratokat közvetlenül az ügyfél részére kell kiadja.

Az Üttv. ugyanis arra a logikára épül, hogy vannak ügyvédi tevékenységet gyakorlók és vannak ügyfelek. Az Üttv. az ügyfél fogalmát ugyan nem definiálja, de a törvény rendelkezéseiből, megfogalmazásaiból egyértelműen megállapítható, hogy az ügyfél egy jogkereső személy, akinek szüksége van egy ügyvédi tevékenységet gyakorló személy szolgáltatásaira.

A „fővállalkozó” ügyvédi iroda ugyan az „alvállalkozó” ügyvéd Ptk. szerinti értelemben vett megbízója, azonban a „fővállalkozó” ügyvédi iroda ettől nem válik az „alvállalkozó” ügyvéd Üttv. szerinti ügyfelévé, mivel neki van egy Üttv. szerinti megbízója (aki az Üttv. szerinti ügyfél) és az „alvállalkozó” ügyvéd is ezen ügyfél ügyét intézi (az ő ügyének intézésébe lett bevonva). Ebből következően az Üttv. 52.§-ában foglaltak alkalmazandóak az „alvállalkozó” ügyvéd és az ügyfél (azaz a „fővállalkozó” ügyvédi iroda megbízója) közötti viszonylatban. Ezt az értelmezést alátámasztja az, hogy

- (i) az „alvállalkozó” (is) az ügyfél (azaz a „fővállalkozó” ügyvédi iroda megbízója) érdekeinek elsődlegessége alapján köteles eljárni,
- (ii) az ügyvédi titokkal rendelkezni nem a „fővállalkozó” ügyvédi iroda, hanem az ügyfél (azaz a „fővállalkozó” ügyvédi iroda megbízója) jogosult,
- (iii) amennyiben olyan jellegű megbízásról van szó, amely ügyfélazonosítási kötelezettséggel jár, akkor nem a „fővállalkozó” ügyvédi irodát kell azonosítani, hanem az ügyfelet (azaz a „fővállalkozó” ügyvédi iroda megbízóját).

Nem annak van jelentősége, hogy konkrét megbízási szerződés nincs az ügyfél (azaz a „fővállalkozó” ügyvédi iroda megbízója) és az „alvállalkozó” ügyvéd között, hanem annak, hogy az „alvállalkozó” ügyvéd egyértelműen az ügyfél (azaz a „fővállalkozó” ügyvédi iroda megbízója) érdekében végez ügyvédi munkát.

A két ügyvédi tevékenységet gyakorló közötti megbízási szerződésben foglaltak nem írhatják felül az ügyfél jogait és érdekeit. Másszóval, az „alvállalkozó” mindenképpen az ügyfél (azaz a „fővállalkozó” ügyvédi iroda megbízója) érdekeinek elsődlegessége alapján kell eljárjon. Ezért, ha azt észleli, hogy a „fővállalkozó” ügyvédi irodánál összeférhetlenség áll fenn az ügyfél (azaz a „fővállalkozó” ügyvédi iroda megbízója) és a „fővállalkozó” ügyvédi iroda egy másik ügyfele vonatkozásában, akkor egyrészt fel kell mondja a „fővállalkozó” ügyvédi irodával kötött szerződést, másrészt nem adhatja ki az iratokat a „fővállalkozó” ügyvédi irodának, hanem azokat az ügyfél részére kell kiadnia.

Az „alvállalkozó” ügyvédnek nem a „fővállalkozó” ügyvéd az ügyfele, hanem az, akinek mindkettő az egymásközötti feladatmegosztással jogi szolgáltatást nyújtanak. Az „alvállalkozó” a „fővállalkozónak” nem ügyvédi megbízás alapján nyújt szolgáltatást, hanem a Ptk. szerinti megbízási szerződés szabályai szerint, de az Üttv-ben foglalt rendelkezések figyelembe vételével. Ebből következik, hogy az ügyvédi titoknak is kizárólag az ügyfél a jogosultja. Természetesen ameddig összeférhetlenségi helyzet nem áll fenn, az ügyfél titoktartással kapcsolatos nyilatkozatát a „fővállalkozó” ügyvéd is közvetítheti az „alvállalkozó” ügyvéd felé.